

SINH VIÊN ĐANG NGHĨ GÌ VỀ CHÍNH HỌ?

Ths. NGUYỄN NGỌC LÂM*

Trong học kỳ 1 năm học 2003-2004, trong giờ giảng dạy môn học Khoa học giao tiếp, tôi có thực hiện một hoạt động nhằm giúp cho sinh viên tự liên hệ đến bản thân, để tự khám phá về mình và giúp những người xung quanh họ hiểu về họ hơn, hầu tăng cường mối quan hệ giao tiếp. Tôi có đưa ra 9 câu hỏi gợi ý với chủ đề “TÔI LÀ AI?”, sinh viên chỉ ghi thêm một cách trung thực sau từng câu gợi ý; sau đó tôi mời một vài sinh viên đứng trước lớp tự bộc bạch về mình qua 9 câu hỏi:

1. Tôi thích...
2. Tôi không thích...
3. Tôi thấy vui khi...
4. Tôi cảm thấy bối rối khi...
5. Tôi cảm thấy buồn khi...
6. Tôi cảm thấy sợ ...
7. Tôi tức giận khi...
8. Điều quan trọng nhất trong cuộc đời tôi là...
9. Sau này tôi muốn...

Tôi đã nhận được 160 phiếu từ 60 sinh viên nam và 100 sinh viên nữ trong hai lớp học của Khoa Xã hội học. Khi đọc từng phiếu, tôi cảm nhận được những suy nghĩ rất chân thành của họ, những mối quan tâm chính đáng của giới trẻ, nên tôi có ý định tổng hợp những tâm tính riêng tư này để chia sẻ cùng với các đồng nghiệp và các bạn đọc. Từ đó, giúp chúng ta hiểu biết hơn giới trẻ của chúng ta hiện nay; hiểu họ đang quan tâm đến những gì, đang suy nghĩ những gì trong cuộc sống, trong mối quan hệ với người khác. Tôi sắp xếp theo thứ tự ưu tiên số lần những ý trùng hợp nhau và tôi cố gắng giữ nguyên văn như sinh viên đã trình bày.

Tôi nghĩ nếu chúng ta đọc kỹ những dòng này của họ, chúng ta có thể so sánh giữa hai cột và chúng ta cũng có thể “nhìn thấy” chính chúng ta trong đó. Chúng ta có thể tự suy ra những kết luận khác nhau tùy theo quan điểm và cách nhìn riêng của mỗi người.

NAM (60 sinh viên)

1. TÔI THÍCH...

- Tự do thoải mái, đi chơi, đi du lịch, được cười vui, có nhiều bạn, xum họp bạn bè (21)
- Hoà bình, chiều tà, thiên nhiên, bình minh, yên lặng, bình yên. (8)
- Yêu và được yêu (6)
- Can đảm, mạnh mẽ, thành thật, có lập trường, nghiêm túc (5)

NỮ (100 sinh viên)

- Vui chơi với bạn, hạnh phúc, sống hòa đồng, thân thiện, nhiều bạn bè, đi du lịch, thông cảm và chấp nhận nhau, yêu đời. (35)
- Cây cỏ, hoa lá, thiên nhiên, hoàng hôn, trời màu xanh, bình yên, mùa đông, nghe tiếng sáo, nhạc buồn, màu tím, màu hồng (18)
- Gần gia đình, không khí gia đình vui vẻ,

(*) Phó Trưởng phòng Quản lý Đào tạo, Đại học Mở Bán công TP.HCM

- Bên người thân yêu, gần cha mẹ (5)
- Về quê (4)
- Học, có kiến thức, là học sinh giỏi (4)
- Thể thao (3)
- Chơi nhạc (2)
- Có tiền (2)
- Xanh dương nhạt
- Ăn
- Sự thật
- Trẻ em
- Hoà nhập
- Đọc sách
- Hoa
- Được quan tâm
- Tương lai tươi sáng
- ngồi vào lòng mẹ, được nuông chiều (14)
- Được mọi người quý mến và yêu thương mọi người, được quan tâm, được hiểu, được tôn trọng (10)
- Chân thành, cầu tiến, thông minh, sống nội tâm, là tôi, đơn sơ, năng động (9)
- Được làm việc và phục vụ người khác (7)
- Đọc sách, xem phim, vẽ (7)
- Học (6)
- Thành công (2)
- Tự do
- Chơi với trẻ em (2)
- Về quê
- Ăn
- Làm được điều gì mà ba mẹ vui lòng
- Sự bất ngờ thú vị
- Việc tốt của tôi được thừa nhận
- Mọi sự diễn ra bình thường
- Nghe sự thật về mình
- Tự quyết định

2. TÔI KHÔNG THÍCH:

- Lừa dối (14)
- Chiến tranh, xung đột, hận thù, cãi vã, (7)
- Phô trương, thụ động, lạnh nhạt, bê bối, đùa dai, sĩ diện, mềm dẻo (7)
- Không có bạn, hèn dỏ, bị bỏ rơi (5)
- Khổ, buồn, sống trong sợ hãi, lo âu, điều tồi tệ (5)
- Người khác không thích mình, nói xấu mình (3)
- Lừa dối, sống hai lòng, phản bội (31)
- Cô đơn, buồn, nhàm chán, đi chơi một mình, ở nhà một mình, bị bỏ rơi (19)
- Ổn ào (7)
- Ghen ghét, đố kỵ, tham lam, (6)
- Gia trưởng, vô trách nhiệm, bắt chước, ngồi lê đôi mách, quậy phá, làm cao, bon chen, coi thường người khác (6)
- Bị phê bình trước đám đông, bị khinh khi (3)
- Xa quê, xa gia đình (3)

- Ôn ào (3)
- Thất bại, bị gọi là bất tài, ngu dốt (3)
- Tệ nạn xã hội (2)
- Yên tĩnh
- Lộn xộn
- Thái độ không tôn trọng trẻ em
- Chờ đợi
- Làm trái lương tâm
- Bị bắt buộc
- Mưa
- Sự bất công
- Trẻ tự lo cuộc sống
- Bị đánh thức khi ngủ
- Ngồi một chỗ trong một thời gian dài
- Yên tĩnh
- Bông hoa tàn
- Hoàng hôn, hoa hồng, trời màu đen (3)
- Trời mưa(2)
- Bị nạt lớn tiếng, bị la rầy (2)
- Người khác nói xấu mình (2)
- Mọi người cãi nhau (2)
- Tính xấu của người khác (2)
- Bóc lột nhau (2)
- Mọi người quá quan tâm đến cái tôi, quá coi trọng mình (2)
- Thất bại (2)
- Bệnh, sự bất hạnh (2)
- Chiến tranh
- Bận thân giận.
- Rảnh rỗi
- Tệ nạn xã hội
- Sự việc không rõ ràng
- Rắn
- Không khí nặng nề, căng thẳng
- Nhìn người khác buồn
- Gánh nặng gia đình
- Thương hại
- Thành phố
- Người khác đọc được ý nghĩ của mình
- Màu mè
- Chật hẹp
- Ăn

3. TÔI THẤY VUI KHI:

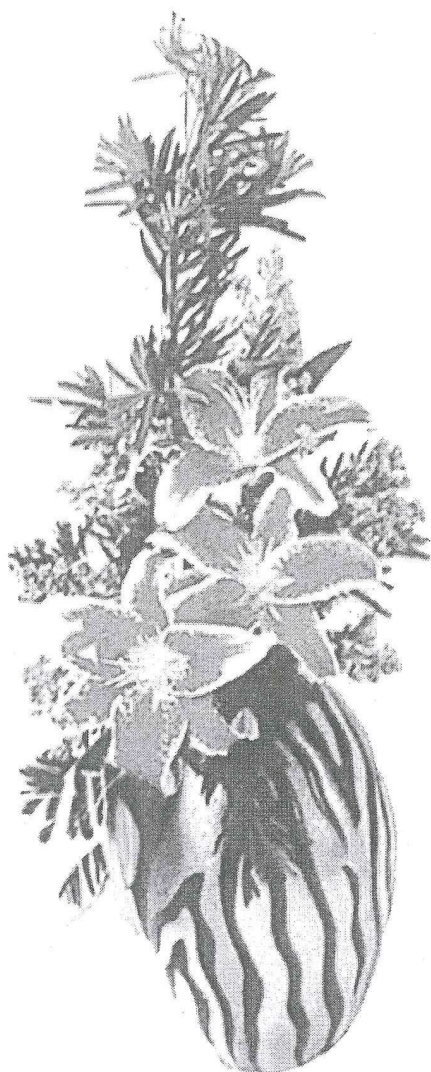
- Làm được điều mình nghĩ, thỏa mãn các nhu cầu, thành đạt, khi chiến thắng điều gì, được thoải mái, được quý trọng, được hiểu, được yêu thương, sống hòa thuận, gia đình hạnh phúc (30)
- Giúp ích cho người khác, làm người khác vui (31)
- Được chấp nhận, được quan tâm, hòa nhập, được tôn trọng, được tin tưởng, mọi người biết đến mình, có nhiều bạn bè, sống yêu thương và thân thiện, tinh

- Làm việc có ích, làm người khác hài lòng, sống cho mình và cho người khác (14)
- Gần gia đình, bạn bè, gặp bạn cũ (10)
- Đầu óc tươi tỉnh
- Được tự do
- Tiếp xúc với trẻ em
- Nghĩ về gia đình và bạn thân
- Gặp người yêu
- Bất ngờ thú vị
- Thấy mình tồn tại
- Được ăn nhiều.
- thần thoải mái chia sẻ (31)
- Ở nhà cùng cha mẹ, anh chị em đầy đủ sum họp, gia đình hạnh phúc (10)
- Thành công, làm được điều mong muốn, được khen thưởng, đạt mục đích, mọi người hài lòng về mình (24)
- Nhận được thư, có tin tốt lành (3)
- Được đến lớp (2)
- Sinh ra và lớn lên tại Việt Nam và được đi học.
- Được tặng quà
- Được xây dựng một nhân cách chân thành
- Đọc sách
- Gặp chân lý

4. TÔI CẢM THẤY BỒI RỐI KHI:

- Khi nói chuyện với người yêu, người tôi thích, thăm yêu, gặp con gái, bạn gái trí thức, phụ nữ đẹp (17).
- Khi gặp chuyện khó xử, bất ngờ, khi lựa chọn, khó khăn không có lối thoát, trước cái mới, trước vấn đề tế nhị, khó khăn trong học tập (15)
- Trước đám đông, khi nhiều người nhìn mình (10)
- Làm không xong công việc người khác giao, làm sai điều gì, khi ngốc nghếch, khi mình dốt (9)
- Thiếu tự tin (3)
- Khi người khác ngỏ lời thích mình (3)
- Khi bị hạch hỏi về đời tư
- Khi mọi người tranh cãi nhau
- Khi hết tiền
- Khi phải nói với người ta điều gì đó
- Khi người lớn bất chợt gọi tôi làm điều gì đó
- Đối đáp những gì mình không thích
- Khi nói chuyện với người yêu, người tôi thích, thăm yêu, gặp con gái, bạn gái trí thức, phụ nữ đẹp (17).
- Khi gặp chuyện khó xử, bất ngờ, khi lựa chọn, khó khăn không có lối thoát, trước cái mới, trước vấn đề tế nhị, khó khăn trong học tập (15)
- Trước đám đông, khi nhiều người nhìn mình (10)
- Làm không xong công việc người khác giao, làm sai điều gì, khi ngốc nghếch, khi mình dốt (9)
- Thiếu tự tin (3)
- Khi bị nhìn trực diện, nhìn chăm chăm, người yêu theo dõi, có ánh mắt dò xét, bên cạnh người mình thích, đứng trước đối tượng của lòng mình, gặp người yêu mà không nói gì, nhận lời tỏ tình của người yêu, trái tim đang yêu (34).
- Khi phát biểu trước đám đông (14)
- Khi làm người khác buồn, khi có lỗi, người khác biết mình làm sai, làm bài sai (12)
- Khi bị bất ngờ, thiếu phản ứng nhanh (10)

- Khi gặp người cao trọng

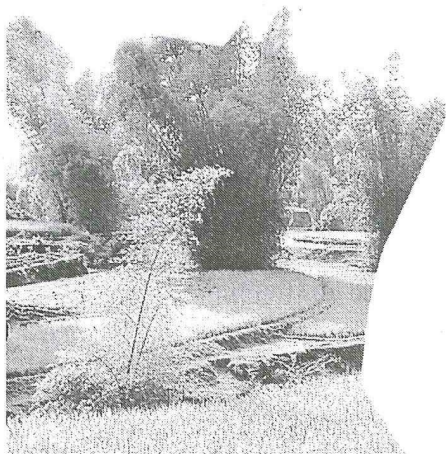
5. TÔI CẢM THẤY BUỒN KHI:

- Khi cô đơn, sống xa gia đình, khi bị xa lánh, bị từ chối, thế giới chỉ còn một mình tôi, không bạn bè, không người thân (29)
- Khi không đạt mục đích, không làm được gì, chưa biết cách giải quyết công việc, làm sai điều gì (10)

- Khi người khác ngỏ lời thích mình (3)
- Khi bị hạch hỏi về đời tư
- Khi mọi người tranh cãi nhau
- Khi hết tiền
- Khi phải nói với người ta điều gì đó
- Khi người lớn bắt chọt gọi tôi làm điều gì đó
- Đối đáp những gì mình không thích
- Khi gặp người cao trọng
- Khi khó quyết định, bế tắc, gặp việc quá tâm tay, không hiểu rõ một vấn đề gì (9)
- Khi nói dối (3)
- Khi gặp người lạ (2)
- Nói những lời ngọt ngào
- Khi làm người khác đau khổ
- Chưa tham gia trực tiếp một việc gì
- Mọi người phán xét về tôi
- Khi đi trễ về quên điều gì đó
- Khi một mình đến nơi xa lạ
- Khi tự nhìn mình mà cười
- Khi nói chuyện quá lâu
- Khi có điều gì xảy ra trong gia đình
- Khi được đối xử quá tốt
- Khi không có gia đình, người thân bên cạnh
- Khi bị tra hỏi
- Khi người mình ghét chọt mỉm cười với mình.

- Khi cô đơn, không ai bên cạnh, không có bạn bè, khi xa nhà, trống vắng, bị xa lánh, không ai để trò chuyện (35)
- Không làm được điều gì đó, năng lực kém so với mình ước, học không tốt, làm sai, làm trái với lương tâm, không vượt qua

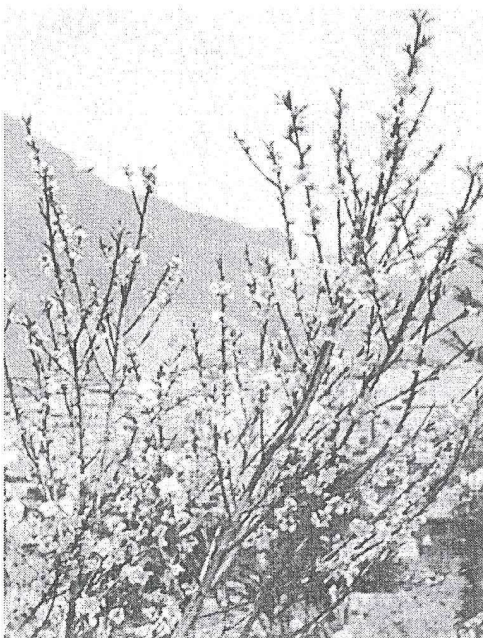
- Gia đình không quan tâm, thiếu tình cảm, con gái mình thích không quan tâm đến mình (4)
- Khi xa bạn bè, không gặp bạn bè (3)
- Gia đình tan rã, bất hòa (3)
- Làm người khác buồn (3)
- Nghĩ về quê lúc trời mưa, lúc hoàng hôn (2)
- Nhớ lại quá khứ không vui
- Phải thi lại
- Khi người khác không hiểu tôi
- Ai đó nói xấu mình
- Người khác làm cho tôi thất vọng
- Mọi người không yêu thương nhau
- Tiếp thu bài chưa tốt
- Khi mất niềm tin

6. TÔI CẢM THẤY SỢ KHI:

- Khi cô đơn, không ai bên cạnh, cha mẹ bỏ rơi, xa lánh, mọi người lạnh nhạt, ghét mình (23).
- Có tội, có lỗi, làm sai điều gì quan trọng (6)
- Mọi người thất vọng về tôi (5)
- Khi sét đánh mà tôi chỉ có một mình,
- Khi bị hiểu lầm, không ai hiểu mình (15)
- Vô tình làm ai tức giận, làm người khác buồn, bị la mắng (5)
- Mẹ ốm, mẹ buồn, người thân gặp khó khăn, những người tôi yêu không hạnh phúc (5)- Khi chia tay bạn bè (4)
- Khi nhìn trời mưa (4)
- Người thân không quan tâm (2)
- Khi tôi trở thành người thừa, không khẳng định được vị trí của mình trong gia đình (2)
- Mọi người quanh tôi bất hòa, mọi người trong gia đình tôi không biết hướng thiện (2)
- Không có tiền, khi bạn bè cùng trang lứa được yêu thương của anh em và không phải lo về vấn đề vật chất (2)
- Nhớ nhà mà không về được
- Bị nói xấu sau lưng
- Khi đến lớp không ai nhớ đến sinh nhật của tôi.
- Khi nhớ lại quá khứ
- Sự chân thật của mình bị người khác đem ra làm trò đùa.
- Khi tôi nói tôi không còn là bạn thân của ai đó.
- Khi cô đơn, xa nhà, không ai bên cạnh, khi đi một mình, không được quan tâm, bị bỏ rơi, khi bị xa lánh, một mình trong bóng tối (42)
- Làm sai, điểm kém (8)
- Người thân không cùng tồn tại và chia sẻ cuộc đời, mẹ bệnh nặng, mẹ tôi chết,

- nghĩ về những điều khủng khiếp, bị đe dọa tính mạng, gặp chết chóc (5)
- Gia đình bất hòa, cha mẹ ngày càng già, ba mẹ đau ốm, người thân mất(4)- Khi mất lòng tin (3)- Khi tương lai còn ở phía trước, tương lai mù mịt (2)
 - Người khác biết về mình
 - Hết tiền
 - Mình thừa
 - Không hoàn thành nhiệm vụ
 - Đi đêm
 - Khi phải thi lại
 - Khi bạn thân nhất buồn
 - Khi bất lực trước cuộc sống
 - Khi thấy ai khóc
 - Mọi người bỏ rơi nhau
 - Không có việc làm
 - Người khác nghĩ xấu về mình
 - Người khác nhần tâm với mình
 - Mọi người quan tâm đến vật chất hơn tình cảm
 - Sức khỏe ba mẹ không tốt, khi điều kinh khủng xảy ra (7)
 - Khi người khác buồn về tôi, bị trách móc, bị la mắng (6)
 - Tôi nói dối với ai (4)
 - Khi đứng trước đám đông (3)
 - Khi phải thi lại (3)
 - Không ai hiểu mình, bị hiểu nhầm, bị vu khống (3)
 - Xa ai vĩnh viễn, mất người tôi yêu (3)
 - Khi tôi mất bản lĩnh làm người, không thắng nổi bản thân (2)
 - Ban đêm bị đe dọa (2)
 - Đối diện với những lo lắng đời thường (2)
 - Không tìm được những gì mình muốn
 - Không có mục đích
 - Thấy mình thừa trong gia đình và xã hội.
 - Độc lập làm việc một mình
 - Bị phản bội
 - Nói chuyện với người lớn hơn
 - Xem phim kinh dị
 - Tôi bị chia rẽ
 - Không được hạnh phúc
 - Bệnh
 - Không muốn học thêm nữa
 - Thi không đạt
 - Đi qua nghĩa trang vào buổi tối
 - Đối diện với chính mình
 - Nhìn lại mình thấy sống ưỡng phí, làm phiền người khác
 - Bị vu khống
 - Chưa về nhà và đứng một mình
 - Phạm pháp

7. TÔI TỨC GIẬN KHI:

- Khi bị lừa dối, bị đối xử không tốt, bị xúc phạm, bị tổn thương, bị phản bội, ai đó nói xấu về mình, bị dè bĩu (23)
- Khi ảm ức điều gì, người khác làm trái ý mình, chọc phá mình, người khác ra lệnh, không nghe tôi nói, khi người khác vô trách nhiệm (10)
- Khi không làm được điều mình muốn, khi thấy mình vô ích, vô dụng, khi làm sai, khi thấy tôi không phải là tôi (9).
- Khi người khác không hiểu mình (3)
- Khi ai hành hạ người đồng loại.
- Khi gặp chuyện chẳng lành
- Khi mình làm người khác giận.
- Khi người ta trễ hẹn
- Khi không thấy sự công bằng cho chính mình.
- Khi chứng kiến cái xấu trong xã hội
- Khi nói chuyện với ly nước đầy và lời nói của mình là giọt nước.
- Khi con gái khóc
- Khi bạn gái của tôi bị người khác chiếm.
- Khi bị xúc phạm, bị vu khống, bị la mắng khi không phạm lỗi, người khác đụng đến cái riêng tư của mình, khi bị lừa dối, bị xử tệ, bị trêu chọc, bị làm phiền, bị phản bội, không được tôn trọng (57)
- Không làm được điều mình muốn, không vượt qua khó khăn, khi thấy mình ngu, vô dụng, bất lực với chính bản thân, không chiến thắng sự lười biếng, biết mình sai mà không sửa được, không hoàn thành công việc, chưa làm được gì có ích (14)
- Khi có điều không vừa ý (5)
- Khi thấy người khác vô trách nhiệm (2)
- Khi người khác nghĩ sai về mình (2)
- Không được về nhà
- Khi có sự chia rẽ
- Bạn thân làm mình buồn
- Khi đặt lòng tin vào nhầm người.
- Khi có người xì xào về tôi
- Khi bị cắt ngang lúc đang nói chuyện với ai đó
- Người khác lấy đi đồ vật của mình mà không hỏi trước
- Khi tôi làm người khác đau khổ
- Khi bị sai khiến
- Khi người khác đốt sách vở của tôi
- Khi chào ai mà họ đứng đưng.

8. ĐIỀU QUAN TRỌNG NHẤT TRONG CUỘC ĐỜI TÔI LÀ:

- Sự nghiệp, thành công, thành nhân, đạt cái tôi mơ ước (17)
- Gia đình, mẹ (14)
- Được yêu thương, hạnh phúc, gần gũi mọi người (10)
- Học vấn, được vào đại học, qua được các
- Gia đình, trả hiếu, lo cho mẹ được sung sướng, thỏa mãn nhưng điều mẹ mong ước, sức khỏe mẹ tôi, không làm ba mẹ buồn, nghĩ về đứa em (42)
- Học thật tốt để giúp những người xung quanh, sống hết mình về mục đích cao cả, mang niềm vui cho người khác, sống sao

- kỳ thi, học để có việc làm và lo cho gia đình, làm đúng nghề được đào tạo (7)
- Có ích cho xã hội, phục vụ, sống hết mình (7)
- Biết vươn lên khi vấp ngã, rèn luyện nhân cách, tôi sẽ là ai (3)
- Thời học sinh hồn nhiên, những kỷ niệm êm dịu (2)
- Sứ mệnh của tôi
- Cuộc đời trôi về đâu.
- Tôi tôn trọng mọi người
- Đời sống tinh thần
- Tôi được sinh ra.
- không hối tiếc, không làm người khác thất vọng về mình (18)
- Thành công trong sự nghiệp, việc làm ổn định, tương lai, trở thành giáo viên giỏi, thực hiện được ước mơ (23)
- Yêu thương, tìm được người yêu lý tưởng, được quan tâm, người tôi thương mến, có gia đình hạnh phúc (13)
- Cuộc sống, ý nghĩa cuộc đời (3)
- Được bình an, có sức khỏe (2)
- Sống hy vọng dù thời cơ chưa đến
- Được sống
- Quá khứ
- Mọi người hạnh phúc
- “Ma sơ”

9. SAU NÀY TÔI MUỐN

- Phục vụ người khác, giúp người bất hạnh, là người có ích (17)
- Thành đạt, có vị trí trong xã hội, một nhân viên xã hội giỏi, cuộc sống như mình mong muốn (14)
- Công việc được ổn định (7)
- Gia đình hạnh phúc (3)
- Là người can đảm
- Tất cả
- Đi nước ngoài
- Trở thành luật sư
- Làm điều không ai làm được.
- Sống bình an
- Có nhiều con
- Là cầu thủ bóng đá
- Hòa nhập cộng đồng
- Là người có ích cho xã hội, công dân tốt, bạn tốt, phục vụ người nghèo, người bị bỏ rơi, làm việc trong viện dưỡng lão (28)
- Tự lập, nghề nghiệp cuộc sống ổn định, thành đạt, người phụ nữ tuyệt vời, làm công tác xã hội tốt, nhà hoạt động xã hội, thành nhà doanh nghiệp nổi tiếng, nhà báo, người có thu nhập cao, có đủ địa vị, quyền lực, tiền bạc để giúp người khác, làm được điều mình muốn (43)
- Gia đình hạnh phúc, hạnh phúc bên người yêu, gặp một người đàn ông hiểu và yêu tôi, đem lại hạnh phúc cho chính mình và gia đình, phụng dưỡng ba mẹ (20)
- Tôi là tôi, hiểu bản thân, là người biết người biết ta, là người mạnh mẽ, tự tin (5)
- Mọi người thương nhau, vui vẻ và hạnh phúc (3)
- Đứng trước đám đông nói lên được những suy nghĩ của mình mà không nói lắp hay quên hết những gì định nói
- Sống vui nhộn, trẻ trung như lúc này
- Có nhiều bạn bè.